

Закревська Л.М., кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки і права,
Національний університет харчових технологій

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ УКРАЇНИ

Розвиток вітчизняної індустрії виробництва продуктів дитячого харчування є одним з найважливіших питань, які потребують першочергового вирішення на державному рівні, адже збалансоване та якісне харчування для дітей є не тільки необхідною умовою нормального розвитку, але й важливим фактором забезпечення продовольчої безпеки країни.

Розвиток галузі дитячого харчування – найкраща інвестиція в майбутнє.

Структура і динаміка ринку дитячого харчування змінюються в залежності від впливу ряду факторів, а саме: доходів населення, народжуваності, наявності внутрішнього виробництва і надлишків на ринку, а також цін на сировину.

Так, доходи населення в нашій країні після падіння в 2014-2016 рр. почали поступово відновлюватися завдяки стабілізації деяких галузей економіки, відсутності коливань на ринках та встановлення мінімальної заробітної плати в країні. В середньому, зростання доходів у 2017 році склало 5-7%. У той же час, продовжує скорочуватись народжуваність. У 2017 році вона зменшилась на 11,6% у порівнянні з 2015 роком [1].

Це призвело до того, що протягом останніх років в Україні скорочується виробництво дитячих продуктів харчування. Так, у 2017 році обсяги кисломолочної продукції становили 4,6 тис. тонн проти 5,1 тис. тонн у 2015 році. Кількість фруктових та овочевих пюре також зменшилась [2].

Локальною причиною негативної динаміки обсягів виробництва продукції є перерозподіл внутрішнього ринку збуту через реорганізацію і рейдерське захоплення найбільшого виробника продукції - Хорольського заводу дитячого харчування. Нові підприємства за досліджуваний період в сегменті не з'явилися.

Через скорочення купівельної спроможності населення відбувається поступове імпортозаміщення. Вітчизняна продукція дитячого харчування стала гідною альтернативою зарубіжним конкурентам.

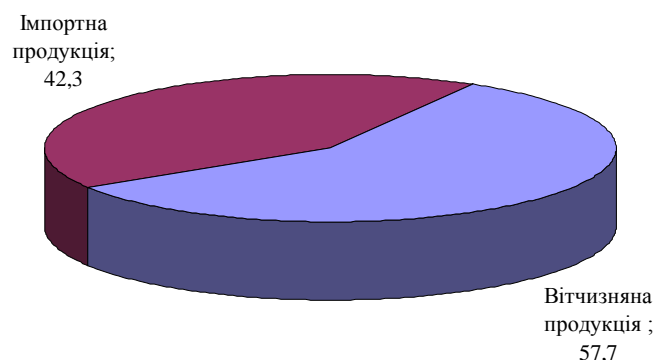

Рис. Структура ринку дитячого харчування за походженням продукції в 2017 році у натуральному вираженні, %

Джерело: побудовано автором на основі [1]

Слід відзначити, що основну частку українського ринку дитячого харчування становить кисломолочна продукція. Вона широко представлена вітчизняними виробниками, лідером серед яких є ТДВ «Яготинський маслозавод». Європейська експертиза, яку було проведено в 2017 році, підтвердила високу якість дитячої продукції, що відповідає як технічним умовам, прописаним у документації підприємства, так і вимогам європейського законодавства.

Особливу роль для завоювання чинного місця на внутрішньому ринку слід приділяти реалізації продукції. Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» забезпечує продукцією всі регіони України. Зберігання товару, особливо в літній період, залежить від забезпечення належних температурних режимів. На сьогодні дві великі торговельні мережі, «Сільпо» та «АТБ», реалізують до 60% харчування «Яготинського для дітей». Це посилює контроль за безпечністю продукції і зміцнює постійні контакти з компаніями, кожна з яких, у свою чергу, вже має власні відділи контролю якості. Вони проводять дослідження, і якщо є рекламації – передають їх на підприємство, де вони уважно узагальнюються та вивчаються [4].

Проте деякі сегменти дитячої продукції не охоплені українськими виробниками – це спеціальні суміші медичного призначення, м'ясні та рибні консерви, печиво, макаронні вироби і соуси. Саме ці ніші займає імпортна продукція відомих марок. У структурі імпорту 90% припадає на чотири категорії: сухі або пастоподібні суміші (37%), соки (чверть поставок), пюре (16%) та сухі каші (12%) [2]. В Україні всього два підприємства, які виробляють плодоовочеві пюре та соки для малюків, – «Вітмарк-Україна» (Одеський консервний завод дитячого харчування) та «Асоціація дитячого харчування» (Південний консервний завод).

Тому виникає потреба у пошуку інструментів стабілізації ситуації на ринку продукції дитячого харчування для забезпечення розвитку вітчизняного виробництва.

На нашу думку, для підтримки галузі дитячого харчування в Україні необхідно ухвалити стратегію виробництва дитячого харчування до 2025 року, а також внести зміни до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку вітчизняної промисловості з метою доповнення його положеннями щодо повернення пільги з оподаткування прибутку підприємств-виробників дитячого харчування. Вони свого часу були скасовані.

На думку експертів галузі, завдяки тому, що раніше була запроваджена державна програма з розвитку дитячого харчування, в Україні запрацювали високотехнологічні підприємства, і українські діти тепер можуть споживати високоякісні рідкі та пастоподібні кисломолочні продукти вітчизняного виробництва [3].

Важливість розробки та реалізації стратегії розвитку виробництва продуктів дитячого харчування зумовлена необхідністю створення сприятливих умов для розвитку вітчизняної галузі дитячого харчування, впровадження наукоємних технологій у галузі, зменшення залежності від імпортних поставок продукції дитячого харчування, перетворення у високоефективну, експортоспроможну галузь.

Стабілізація і відродження галузі виробництва продуктів дитячого харчування можливі лише за умови здійснення чіткої стратегічної лінії з боку держави з частковим фінансовим забезпеченням за рахунок коштів державного бюджету.

Стратегія розвитку виробництва продуктів дитячого харчування буде направлена на формування ефективного соціально спрямованого сектору економіки держави, здатного задовольнити потреби внутрішнього ринку та забезпечити провідні позиції на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. В Україні третій рік поспіль скорочується виробництво дитячого харчування / Agravery. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/v-ukraini-tretij-rik-pospil-skorocuetstva-virobnictvo-ditacogo-harcuvanna>

3. Як українським дітям полюбити «українське» змалку / Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2432146-ak-ukrainskim-ditam-polubiti-ukrainske-zmalku.html>

4. Офіційний сайт філії «Яготинське для дітей» / Молочний альянс. URL: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/filiya-yagotynske-dlia-ditej/>

5. Помірне зростання: аналітичний огляд ринку дитячого харчування України / Інформаційний дайджест. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/umerennyj-rost-analiticheskij-obzor-rynka-detskogo-pitaniya-ukrainy>